

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

Warszawa, dnia 03 stycznia 2020

Znak sprawy: ŻW.orz.058.11.2019

**Pani Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu RP**

W odpowiedzi na interpelację nr 870 z dnia 19 grudnia 2019 r. Panów Jarosława Sachajko i Pawła Szramki Posłów na Sejm RP w sprawie rozwoju gospodarstw rodzinnych zajmujących się trzodą chlewną uprzejmie informuję, co następuje.

W odniesieniu do pytania dotyczącego liczby stad trzody chlewnej w latach 2015-2018 poniżej przedstawiam dane sporządzone na podstawie zgłoszeń składanych przez posiadaczy zwierząt w biurach powiatowych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa według stanu bazy danych na dzień 23 grudnia 2019 roku.

Pogłowie świń i liczba stad świń w Polsce w latach 2015-2018:

ROK	Pogłowie	Liczba stad	Liczba świń
2015	1-5szt	71 556	186 618
2015	6-50szt	129 529	2 404 441
2015	51-200szt	28 016	2 635 687
2015	201-500szt	6 157	1 904 500
2015	> 500szt	4 173	7 428 469
2016	1-5szt	68 261	175 363
2016	6-50szt	120 312	2 223 244
2016	51-200szt	25 064	2 353 535
2016	201-500szt	5 962	1 850 603
2016	> 500szt	4 136	7 004 509
2017	1-5szt	59 512	151 302
2017	6-50szt	105 313	1 972 070
2017	51-200szt	23 874	2 253 737
2017	201-500szt	6 010	1 887 247

2017	> 500szt	4 374	7 201 020
2018	1-5szt	46 405	117 334
2018	6-50szt	83 550	1 584 220
2018	51-200szt	20 277	1 922 891
2018	201-500szt	5 566	1 745 672
2018	> 500szt	4 291	6 910 009

Odnosząc się do pytania dotyczącego działań w celu zahamowania importu żywych świń uprzejmie informuję, że w przywozie świń żywych z krajów pozaunijnych wymogi obowiązujące w imporcie, tj. wymogi weterynaryjne (w tym ewentualne restrykcje), wymogi celne, należne cła importowe (w imporcie niepreferencyjnym świń żywych obowiązują stawki celne 35,10 EUR/100 kg lub 41,20 EUR/100 kg, przy czym na niektóre pozycje taryfowe - np. zwierzęta hodowlane czysto rasowe – cła są zerowe) są ustanawiane przez unijne instytucje, przy wiodącej roli Komisji Europejskiej, i obowiązują wszystkie kraje członkowskie UE. Ustanawiając ww. wymogi i cła, UE musi przestrzegać zasad WTO oraz zawartych umów handlowych z krajami trzecimi. Z dostępnych danych statystycznych wynika, że w bieżącym i poprzednim roku do Polski nie były importowane świny żywe spoza UE, miał natomiast miejsce import z innych krajów UE.

Na podstawie Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w handlu wewnątrzunijnym obowiązuje generalny zakaz wprowadzania barier celnych i pozataryfowych. Ewentualne restrykcje w handlu produktami rolnymi, w tym zwierzętami żywymi, mogą być wprowadzone tylko w celu ochrony zdrowia publicznego (dla ochrony zdrowia ludzi i zwierząt) i zgodnie z przepisami UE. Oznacza to, że nie można wprowadzać w handlu wewnątrz UE środków służących ochronie krajowej produkcji przed konkurencją produkcji pochodzącej z innych krajów UE.

W związku z projektowanymi przepisami UE ustanawiającymi zasady dotyczące wsparcia na podstawie planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki na lata 2021-2027 prowadzone są obecnie prace mające na celu określenie działań, które będą realizowane m.in. w ramach sektorowych interwencji oraz celu szczegółowego WPR: Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości. Wykonana została analiza poszczególnych rynków rolnych, w tym rynku wieprzowiny, w której zdefiniowane zostały słabe strony i potrzeby rynków.

W ramach interwencji sektorowych, które muszą wpisywać się w interwencje określone w projekcie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącego planów strategicznych na lata 2021-2027, i które będą mogły być realizowane przez organizacje producentów lub inne zorganizowane formy współpracy producentów rolnych, zaproponowano na obecnym etapie cztery interwencje dotyczące:

- poprawy infrastruktury wykorzystywanej do planowania i organizacji produkcji, w tym do utrzymania jakości produktu w procesie produkcji, dostosowywania tej produkcji do popytu, optymalizacji kosztów produkcji oraz stabilizacji cen producentów z poszanowaniem środowiska naturalnego,

- poprawy wyposażenia technicznego wykorzystywanego do koncentracji dostaw i umieszczania produktów na rynku z uwzględnieniem poszanowania środowiska naturalnego,
- działań informacyjnych, promocyjnych i marketingowych w odniesieniu do produktów, marek i znaków towarowych organizacji producentów,
- działań mających na celu zapobieganie kryzysom oraz zarządzania kryzysowego.

Potrzeby wynikające z analizy SWOT w zakresie poprawy pozycji rolników w łańcuchu wartości dotyczą m.in.

- stymulowania wspólnych działań rolników w ramach różnych form współpracy i kooperacji,
- wspierania alternatywnych łańcuchów wartości, w tym krótkich łańcuchów żywnościowych,
- poprawy współpracy w ramach łańcucha wartości, w tym przez angażowanie się producentów rolnych w segmentach przetwórstwa produktów rolnych,
- wspierania rozwoju zorganizowanych form handlu.

Obecnie powyższe propozycje są konsultowane z uczestnikami rynku w celu wspólnego zdefiniowania rodzaju działań, które powinny być wspierane w przyszłej perspektywie finansowej Unii Europejskiej w celu rozwiązywania problemów poszczególnych branż.

W zakresie podniesienia rentowności małych gospodarstw utrzymujących świnie uprzejmie informuję, że w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (PROW 2014-2020) realizowanych jest szereg instrumentów wspierających producentów rolnych, w tym producentów trzody chlewnej. Wsparcie w PROW 2014-2020, co do zasady adresowane jest do rodzinnych gospodarstw tj. o powierzchni do 300 hektarów.

Dla rolników prowadzących niewielkie gospodarstwo rolne, chcących zwiększyć potencjał produkcyjny w wyniku restrukturyzacji, możliwe jest udzielenie jednorazowej premii w wysokości 60 tys. zł., płatnej w dwóch ratach, w ramach instrumentu **Restrukturyzacja małych gospodarstw**. W typie operacji *Restrukturyzacja małych gospodarstw* pomoc przyznaje się rolnikowi, który jest posiadaczem gospodarstwa o wielkości ekonomicznej mniejszej niż 13 tys. euro. Warunkiem uzyskania pomocy jest przedłożenie biznesplanu zawierającego założenia dotyczące restrukturyzacji gospodarstwa oraz zobowiązanie się do jego realizacji. W wyniku realizacji biznesplanu powinien nastąpić wzrost wielkości ekonomicznej gospodarstwa do poziomu co najmniej 10 tys. euro. W każdym przypadku wzrost wielkości ekonomicznej gospodarstwa musi wynieść co najmniej 20% wartości wyjściowej.

Jednorazowa premia w wysokości 150 tys. zł. oferowana jest także osobom, które mają nie więcej niż 40 lat, rozpoczynającym prowadzenie gospodarstwa rolnego. Wsparcie to możliwe jest w ramach instrumentu **Premie dla młodych rolników**. Wsparcie może otrzymać rolnik posiadający odpowiednie kwalifikacje zawodowe (lub uzupełni wykształcenie w terminie 36 miesięcy od dnia doręczenia decyzji o przyznaniu pomocy) oraz najpóźniej w terminie 9 miesięcy od dnia doręczenia decyzji o przyznaniu pomocy rozpocznie prowadzenie działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym jako

jedyny kierujący. Osoba ubiegająca się o przyznanie pomocy powinna rozpocząć prowadzenie działalności w gospodarstwie rolnym przed dniem złożenia wniosku o przyznanie pomocy, lecz nie wcześniej niż w okresie 24 miesięcy przed jego złożeniem. Prowadzenie działalności w gospodarstwie rozpoczyna się, co do zasady z dniem, gdy osoba ubiegająca się o przyznanie pomocy stała się właścicielem lub objęła w posiadanie gospodarstwo rolne o powierzchni co najmniej 1 ha użytków rolnych. Wnioskodawca przedstawia biznesplan dotyczący rozwoju gospodarstwa w zakresie działalności rolniczej lub przygotowania do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie. Biznesplan należy zrealizować w terminie 3 lat od dnia wypłaty I raty pomocy.

Gospodarstwo młodego rolnika:

- ma powierzchnię UR równą co najmniej średniej krajowej, a w przypadku gospodarstw położonych w województwie o średniej niższej niż krajowa – równą co najmniej średniej wojewódzkiej, oraz nie większą niż 300 ha;
- przynajmniej 70% minimalnej wielkości, o której mowa w punkcie powyżej (część podstawowa gospodarstwa), stanowi przedmiot własności beneficjenta, użytkownika wieczystego lub dzierżawy z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa lub JST;
- ma wielkość ekonomiczną nie mniejszą niż 13 tys. euro i nie większą niż 150 tys. euro.

W wyniku realizacji biznesplanu powinien nastąpić wzrost wielkości ekonomicznej gospodarstwa, co najmniej o 10% w odniesieniu do wartości wyjściowej.

Właściciele gospodarstw o stabilnej strukturze ekonomicznej, dysponujące odpowiednim potencjałem rozwojowym mogą otrzymać wsparcie na modernizację, w ramach instrumentu **Modernizacja gospodarstw rolnych**, przy czym wsparcie uzależnione jest od dysponowania wkładem własnym.

W ramach operacji *Modernizacja gospodarstw rolnych* producenci rolni mogą realizować inwestycje wspierające konkurencyjność i rentowność swoich gospodarstw rolnych m.in. *w obszarze związanym z: racjonalizacją technologii produkcji, wprowadzeniem innowacji, zmianą profilu produkcji, zwiększeniem skali produkcji, poprawą jakości produkcji lub zwiększeniem wartości dodanej produktu (obszar „d”)*.

Rolnicy posiadający gospodarstwo rolne powyżej 13 tys. euro mogą ubiegać się o pomoc m.in. w obszarze związanym z racjonalizacją technologii produkcji, wprowadzaniem innowacji, zmianą profilu produkcji, zwiększeniem skali produkcji, poprawą jakości produkcji lub zwiększeniem wartości dodanej produktu. Pomoc w ramach tego instrumentu może wynieść do 500 tys. zł przy czym na inwestycje niezwiązane bezpośrednio z budową, modernizacją budynków inwentarskich lub adaptacją innych istniejących w gospodarstwie budynków na budynki inwentarskie, lub budową lub modernizacją magazynów paszowych w gospodarstwach, w których prowadzona jest produkcja zwierzęca, nie może przekroczyć 200 tys. zł.

Wsparcie mogą uzyskać gospodarstwa, których powierzchnia użytków rolnych nie przekracza 300 ha.

Wsparcie stanowi refundację poniesionych kosztów operacji i wynosi:

- do 60% kosztów kwalifikowalnych operacji w przypadku młodych rolników i inwestycji zbiorowych albo,
- do 50% kosztów kwalifikowalnych w przypadku pozostałych operacji i nie mniej niż 30% kosztów kwalifikowalnych.

W przypadku inwestycji zbiorowych (co najmniej dwóch rolników) warunek posiadania gospodarstwa powinien być spełniony przez każdego z rolników tworzących grupę, jednakże dopuszcza się, aby gospodarstwo nie miało wymaganej minimalnej wielkości ekonomicznej, jeżeli:

- w wyniku realizacji operacji taką wielkość osiągnie,
- suma wielkości ekonomicznej gospodarstw rolników tworzących grupę wynosi minimum 15 tys. euro.

Żadne z gospodarstw rolników tworzących grupę nie może mieć większej, niż wskazane powyżej, maksymalnej wielkości ekonomicznej lub powierzchni.

Wsparciem mogą zostać objęte m.in. koszty zakupu (wraz z instalacją) lub leasingu zakończonego przeniesieniem prawa własności maszyn, urządzeń, wyposażenia do produkcji rolnej, przechowywania, suszenia, magazynowania, przygotowywania produktów rolnych do sprzedaży, w szczególności sprzętu do uprawy, pielęgnacji, ochrony, nawożenia oraz zbioru roślin, lub urządzeń do przygotowywania, przechowywania, czyszczenia, sortowania, kalibrowania, konfekcjonowania produktów rolnych, koszty budowy, przebudowy, remontu połączonego z modernizacją budynków lub budowli wykorzystywanych do produkcji rolnej oraz do przechowywania, magazynowania, przygotowywania do sprzedaży produktów rolnych (łącznie ze zlokalizowanymi w tych budynkach pomieszczeniami higieniczno-sanitarnymi) wraz z zakupem, montażem instalacji technicznej, wyposażenia, koszty rozbiórki i utylizacji materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki pod warunkiem, że rozbiórka jest niezbędna w celu realizacji operacji.

Uzasadnione ekonomicznie wykorzystanie odnawialnych źródeł energii może stanowić element wspieranej operacji.

Operacje realizowane w ramach *Modernizacji gospodarstw rolnych* powinny przyczyniać się do poprawy ogólnych wyników gospodarstwa, tj. poprawy konkurencyjności i zwiększenia rentowności gospodarstwa rolnego w wyniku jego restrukturyzacji. Restrukturyzacja musi doprowadzić do wzrostu wartości dodanej brutto w gospodarstwie (GVA), w szczególności w wyniku racjonalizacji technologii produkcji lub wprowadzenia innowacji, zmiany profilu lub skali produkcji, poprawy jakości produkcji lub zwiększenia wartości dodanej produktu, co najmniej o 10% w odniesieniu do roku bazowego w okresie 5 lat od dnia przyznania pomocy.

Obecnie trwają prace nad nowelizacjami rozporządzeń dla ww. instrumentów wsparcia. Celem nowelizacji tych rozporządzeń jest ich dostosowanie do zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych oraz uproszczeń dla wnioskodawców.

Ponadto, w pracach nad Programem Strategicznym WPR na lata 2021-2027 przewiduje się wprowadzenie interwencji w zakresie zarządzania ryzykiem, w której uwzględnione zostaną wszystkie sektory produkcji rolnej, w tym produkcja świń.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że przygotowywane obecnie do wdrożenia od 2020 r. działanie *Dobrostan zwierząt* stanowi element wsparcia krajowej produkcji trzody chlewnej, zwłaszcza w małych gospodarstwach. Działanie to promuje chow świń w ulepszonych (w stosunku do norm minimalnych) warunkach dobrostanu. Obejmować będzie wsparcie gospodarstw utrzymujących lochy bez stosowania tzw. jarzma, w kojcach o powierzchni zwiększonej o co najmniej 20% w stosunku do wymaganego prawem minimum. Roczna stawka płatności wyniesie 301 zł/lochę rocznie. Pomoc będą mogły też uzyskać gospodarstwa prowadzące tucz świń w warunkach powiększonej powierzchni bytowej zwierząt (płatność 24 zł/szt. wyprodukowanego tuczniaka). Warto zaznaczyć, że płatności do tuczników dotyczyć będą tylko zwierząt urodzonych w kraju, w gospodarstwach prowadzących chów loch w ulepszonych warunkach.

Wprowadzenie tego działania stanowi pomoc dla gospodarstw prowadzących produkcję o charakterze ekstensywnym i w niewielkiej skali. Jest to też odpowiedź na rosnące oczekiwania społeczne w zakresie ulepszenia warunków bytowania zwierząt i potencjalnie wstęp do ustanowienia odpowiednich systemów jakości, dzięki którym produkty pochodzące z gospodarstw o podwyższonych standardach dobrostanu będą rozpoznawalne na rynku, a ich producenci będą mogli dzięki temu uzyskać lepsze warunki zbytu.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom konsumentów, dotyczącym łatwiejszej identyfikacji produktów wytworzonych z polskich surowców, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi opracowało zasady stosowania w oznakowaniu żywności dobrowolnej informacji „Produkt polski”. Przepisy w tej sprawie weszły w życie z dniem 1 stycznia 2017 r. w ramach *ustawy z dnia 4 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz.U. z 13.12.2016, poz. 2007)*.

Szczegółowe kryteria określone w przepisach ww. ustawy wskazują, że:

1) **produkty nieprzetworzone** mogą zostać oznakowane informacją „Produkt polski” jeżeli produkcja, uprawa lub hodowla, w tym zbiory, dojenie w przypadku krów, owiec i kóz odbyła się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

jednakże w przypadku:

- a) **mięsa** dodatkowo wymaga się, aby zostało pozyskane ze zwierząt urodzonych, chowanych i ubitych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- b) innych niż mięso produktów pochodzenia zwierzęcego (mleko, jaja) – jeżeli zostały pozyskane od zwierząt, których chów odbywa się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2) **Produkty przetworzone** uzyskane w wyniku przetworzenia produktów nieprzetworzonych, dla których można stosować informację „Produkt polski” muszą dodatkowo odpowiadać następującym wymaganiom:

- a) ich przetworzenie odbyło się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

- b) wszystkie ich składniki nieprzetworzone spełniają wymagania wskazane powyżej dla produktów nieprzetworzonych, które mogą zostać oznakowane informacją „Produkt polski”;
- c) inne, niż wskazane wyżej składniki (składniki, których w Polsce się nie produkuje) nie mogą przekraczać 25% łącznej masy wszystkich składników w chwili ich użycia do wyprodukowania danego produktu (do wyliczeń nie bierze się pod uwagę użytej w produkcji wody).

Umieszczenie informacji „Produkt polski” bez spełnienia powyższych kryteriów podlega karze określonej przepisami art. 40a ust. 1 pkt 4. ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o *jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych* (Dz.U. z 2016, poz. 1604 z późn zm.).

Należy podkreślić, że w trakcie prac parlamentarnych były podnoszone przez niektórych przedstawicieli produkcji trzody chlewnej propozycje, aby zastosować kilkuletni okres przejściowy, w którym możliwe byłoby stosowanie oznakowania „Produkt polski” również dla mięsa ze świń chowanych w Polsce, ale urodzonych na terenie innych państw. Jednakże Ministerstwo stało konsekwentnie na stanowisku, że stosowanie oznaczenia „Produkt polski” może być jednym z elementów zachęcających polskich hodowców do odbudowy pogłowia świń urodzonych w kraju, a zatem proponowane derogacje nie powinny być brane pod uwagę.

Znak graficzny zawierający informację „Produkt polski” został określony przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 grudnia 2016 r. w *sprawie wzoru znaku graficznego zawierającego informację „Produkt polski”* (Dz.U. z 2016 r. poz. 2148 z późn. zm.).

Znakowanie tą informacją nie wymaga żadnej rejestracji. Logo „Produkt polski” można pobrać bezpłatnie ze strony internetowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi <https://www.gov.pl/rolnictwo/produkt-polski>, na której znajdują się również wszystkie niezbędne informacje i regulacje prawne dotyczące znaku.

Powyższy sposób oznakowania środków spożywczych pozwala zainteresowanym konsumentom łatwo wyszukiwać produkty wytworzone w Polsce z użyciem krajowych surowców.

Ponadto Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, wspólnie z Krajowym Ośrodkiem Wsparcia Rolnictwa, w 2019 r. realizowało ogólnopolską kampanię informacyjną, której celem jest zwiększenie świadomości konsumentów na temat oznakowania „Produkt polski” oraz upowszechnienie wśród producentów żywności oraz podmiotów, które uczestniczą w łańcuchu dostaw produktów spożywczych, wiedzy na temat możliwości znakowania produktów informacją „Produkt polski”, a także wyróżniania produktów spełniających ww. kryteria na półkach sklepowych. Kampania realizowana była w trzech odsłonach w kwietniu, wrześniu oraz grudniu 2019 r. Ponadto, na rok 2020 zaplanowano kolejne jej edycje, których priorytetowym celem będzie zachęcanie konsumentów do wyboru produktów z tym oznaczeniem, a tym samym produktów powstałych na bazie surowców pochodzenia krajowego.

Na potrzeby kampanii wyprodukowane zostały spoty informacyjne „Produkt polski” przeznaczone do emisji w radio, telewizji, internecie.

Na stronie internetowej www.polskasmakuje.pl/produkt-polski zostały zamieszczone informacje dla konsumentów i producentów dot. oznaczenia „Produkt polski” oraz materiały do bezpłatnego pobrania.

Aktualnie na stronie www.polskasmakuje.pl znajduje się ok. 6,5 tys. produktów, w tym blisko 1,3 tys. posiada oznaczenie „Produkt polski”.

wz. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Szymon Giżyński

Sekretarz Stanu